

Jaarverslag 2022

Stichting Vleermuiswerkgroep Groningen

Huidige samenstelling van het werkgroepbestuur:

Voorzitter: Rients Bijlsma

Secretaris: Klarissa Nienhuys

Penningmeester: Erwin den Hartog

Leden: Koen Breed, Thorhold Souilljee, Tineke de Boer

Email contactadres knienhuys@ziggo.nl

Interne zaken werkgroep:

In 2022 droegen ca. 30 vrijwilligers bij aan de activiteiten van de VWG.

Activiteiten in 2022:

De wintertellingen werden met zo weinig mogelijk mensen uitgevoerd in 16 objecten. In de ringoven te Wirdum werden twee keer zoveel vleermuizen geteld als ooit eerder in de telgeschiedenis vanaf 1983, en een veelvoud van recente tellingen. Dit was te danken aan de grondige renovatie van het dak in 2021, waardoor het aanzienlijk minder tochtte in dit object.

Er zijn weer drie NEM VTT routes gereden.

Met veel vrijwilligers en professionals zijn in de zomer kolonies van de zeldzame Tweekleurigen opgespoord en geteld op meerdere nieuwe locaties.

Er zijn 15 verkenningen en simultaantellingen van watervleermuizen uitgevoerd om bekende of vermoede verblijfplaatsen in de buurt van de Suikerunie vloeivelden te Groningen te vinden. Er zijn vele tellingen bij verblijfslocatie van meervleermuizen uitgevoerd, waaronder de twee jaarlijkse simultaantellingen op de bekende locaties in de stad Groningen, Sauwerd en Appingedam.

Er zijn 20 lezingen en excursies verzorgd, waarvan 5 rond de Nacht van de Vleermuis.

Sociale media

Op de facebook pagina zijn 74 berichten geplaatst verdeeld over het gehele jaar.

Het aantal volgers op Facebook is in 2021 wederom gegroeid: er waren 759 volgers; de toename sinds 2019 is ca. 10% per jaar. De website is opnieuw vormgegeven.

Voorlichting en advies

Er is in 2022 een nieuwe groep voor een voorlichtingskraam op poten gezet. De groep van zes vrijwilligers heeft dit jaar op twee markten een kraam gerealiseerd. Er is extra voorlichtingsmateriaal aangemaakt en de zwartwit folder is vernieuwd.

De Vleermuiswerkgroep dit jaar heeft 123 meldingen over vleermuizen en verzoeken om informatie afgehandeld. Daarmee zijn we terug op het niveau van vóór corona. De trend zet door dat er minder paniekerige verzoeken binnenkomen om “enge” vleermuizen weg te halen en meer verzoeken om informatie over herstel- of isolatiewerkzaamheden zodat de vleermuizen kunnen worden ontzien. Dit heeft in 2022 geleid tot vijftien inspecties bij particulieren in de hele provincie om advies te kunnen geven over hoe de aanwezige vleermuizen beschermd konden worden.

Procedures en overleg

Wij vermelden slechts de stand van zaken van de meest tijdrovende procedures.

Gemeente Groningen (1): Herstel habitat watervleermuizen rond Sterrebos.

Dit dossier loopt al sinds 2015 en kost buitensporig veel tijd van de vrijwilligers.

De gemeente Groningen was volgens de ontheffing van 2009-2015 verplicht na de bouw van het station Europapark een vliegroute van 16 watervleermuizen met een kolonieboom in het Sterrebos te herstellen. Vanaf 2016 is er geen watervleermuis meer in het gebied te vinden. De VWG heeft in juni 2021 beroep ingesteld tegen de weigering van de provincie om handhavend op te treden tegen de aanleg van o.a. een “stationsplein” met veel te veel licht en te weinig bomen. De rechtbank verwees dit in september 2021 naar de meervoudige kamer.

In juli 2022 ontving de VWG van de provincie een ecologisch rapport over het stationsgebied, met vernietigende kritiek wegens teveel licht en te weinig begroeiing op meerdere plaatsen op de vliegroute. Begin oktober deed de VWG nogmaals lichtmetingen in het gebied: de situatie was onveranderd of door de inrichting van het stationsplein nog verder achteruitgegaan.

Bij de zitting van de rechtbank op 11 oktober 2022 meldde de provincie dat ze op basis van voortschrijdend inzicht nu van mening waren dat ze hadden moeten handhaven, maar dat er ook andere belangen spelen. De rechtbank had geen boodschap aan de “maren”: er had gehandhaafd moeten worden. De rechtbank gaf partijen (provincie, gemeente en VWG) vier weken de tijd om het alsnog te regelen. Na effectieve sabotage van het overleg door de gemeente melden de VWG en de provincie op 8 november 2022 aan de rechtbank dat partijen er niet uitgekomen zijn. De rechtbank zou in januari 2023 de VWG volledig in het gelijk stellen.

Gemeente Groningen (2): Herstel habitat watervleermuizen bij Helperzoomtunnel

Eind december 2021 bleek reeds dat bij de verandering van een fietspad bij de nieuwe Helperzoomtunnel de gemeente niet meer wist dat de weggehaalde beplanting van belang was i.v.m. de plaatselijke hop-over en watervleermuisroute tussen een watergang en een groot foerageergebied. Meermalen overleg etc. leidt in maart tot nieuwe maar veel te weinig aanplant, dus weer overleg. Eind mei zijn aanvullend grotere struiken geplant. De meeste lijken dood te gaan, maar in oktober lopen ze weer uit.

Gemeente Groningen (3): Suikerunie

Op het terrein van de voormalige Suikerunie wil de gemeente Groningen op de plaats van de huidige vloeivelden een nieuw stadsdeel bouwen. De vele hectares water met dijken van 4-5 meter met hoog opgaande bomen zijn essentieel foerageergebied voor water- en meervleermuizen. Vanaf begin 2021 was het duidelijk dat een van twee compensatie-gebieden voor vleermuizen ontoereikend zou zijn en de gemeente hiervoor bovendien het beste gruttogebied van Groningen en omgeving wilde opofferen, met onvoldoende compensatie voor de grutto's. Een coalitie van zeven natuur- en milieuorganisaties, waaronder de VWG, spant zich in om dit te voorkomen. Overleg over alternatieven wordt stelselmatig afgewezen.

Bij een hoorzitting van de Commissie Rechtsbescherming op 28 januari 2022 wees de VWG erop dat de gemeente van absurde veronderstellingen uitgaat over het aantal watervleermuizen waarvoor gecompenseerd zou moeten worden. Volgens de laagste schatting zouden er in juli na het uitvliegen van de jongen tot 180 watervleermuizen in het gebied moeten rondvliegen; volgens de hoogste schatting waren dat er meer dan 400.

De coalitie stelde in mei 2022 beroep in tegen een nieuwe versie van de ontheffing, waarmee ook het gruttoweiland zou worden omgezet in een waterpartij voor de vleermuizen. Bij het beroep zit

een bijlage met de bezwaren van de VWG tegen de overtrokken opvattingen over de aantallen vleermuizen en de slechte randvoorwaarden voor het nieuwe compensatie gebied.

De rechtbank behandelde in juli 2022 het verzoek van de coalitie om een voorlopige voorziening en schorste de eerdere besluiten om ontheffing voor de compensatieplannen te geven. Hierdoor kan de ontheffing niet gebruikt worden tot de rechtbank de hoofdzaak behandelt. De rechtbank meldde daarna dat ze voor het eind van het jaar advies willen van de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak. Een delegatie van de coalitie waaronder de VWG praatte op 15 november met de StAB. Het StAB rapport verscheen in januari 2023 en onderschreef het standpunt van de VWG.

Overige dossiers

De VWG wacht nog op ontwerpen in het kader van de Aanpak Ring Zuid (Groningen) die voor de vleermuizen van belang worden: voor de Julianavijver en het zgn Zuiderplantsoen.

In juli is de ontheffing van Windmolenpark Oostpolder rondgekomen, mét een monitoring verplichting voor vleermuisslachtoffers (waar de boereigenaren steeds tegen waren).

Drie winterverblijven zijn voor verbetering vatbaar. Het overleg gaat erg langzaam.

De Stichting Vleermuiswerkgroep Groningen is een werkgroep van de Zoogdiervereniging.

